

Šicitský islām a rituāl

نايا يوبال العمارة
لفضل العمارك

والله انقطع مويدينا حامي ابد اعيننا

kurz: Islām a antropologie, Attila Kovács – PS 2022

Rituály v ší'itském islámu

- "globální" rituály spojeni s kultem samotných imámů (neomylných náb.-pol. vůdců komunity) v určité svátky všeobecně platné pro celý ší'itský islám:

1.) rituály spojeni s hroby imámů (náb.-pol. vůdcové ší'itské komunity) a významných emámzāde ("synové/čcery imámů), zejména poutě (*ziyāra* nebo *safar*) především do Nadžafu a Karbalā, ale i jinam např.: Samarrā, Qom, Mašhad a pod.

2.) rituály během měsíce *muharram*

- „lokální“ rituály: hrobky místních „světců“ a emámzāde, lokální svátky, apod.
- osobní rituály

Ší'itský islām

- Ší'ité = ší'at 'Alí (strana 'Alího), zastāncové dynastického principu Prorokové rodiny („lidé domu“ *aḥl al-bayt*)
- 'Alí ibn Abí Tālib – Muḥammadův synovec a manžel jeho dcery Fātimy a první ší'itský imām
- Muḥammad podle ší'itů vybral 'Alího za svého dědice a odevzdal mu esoterické poznání
- Dnes ší'ité tvoří cca. 10% muslimů a dělí se na několik skupin a směrů

ولا إله إلا الله محمد بن عبد الله
والإمام علي بن أبي طالب

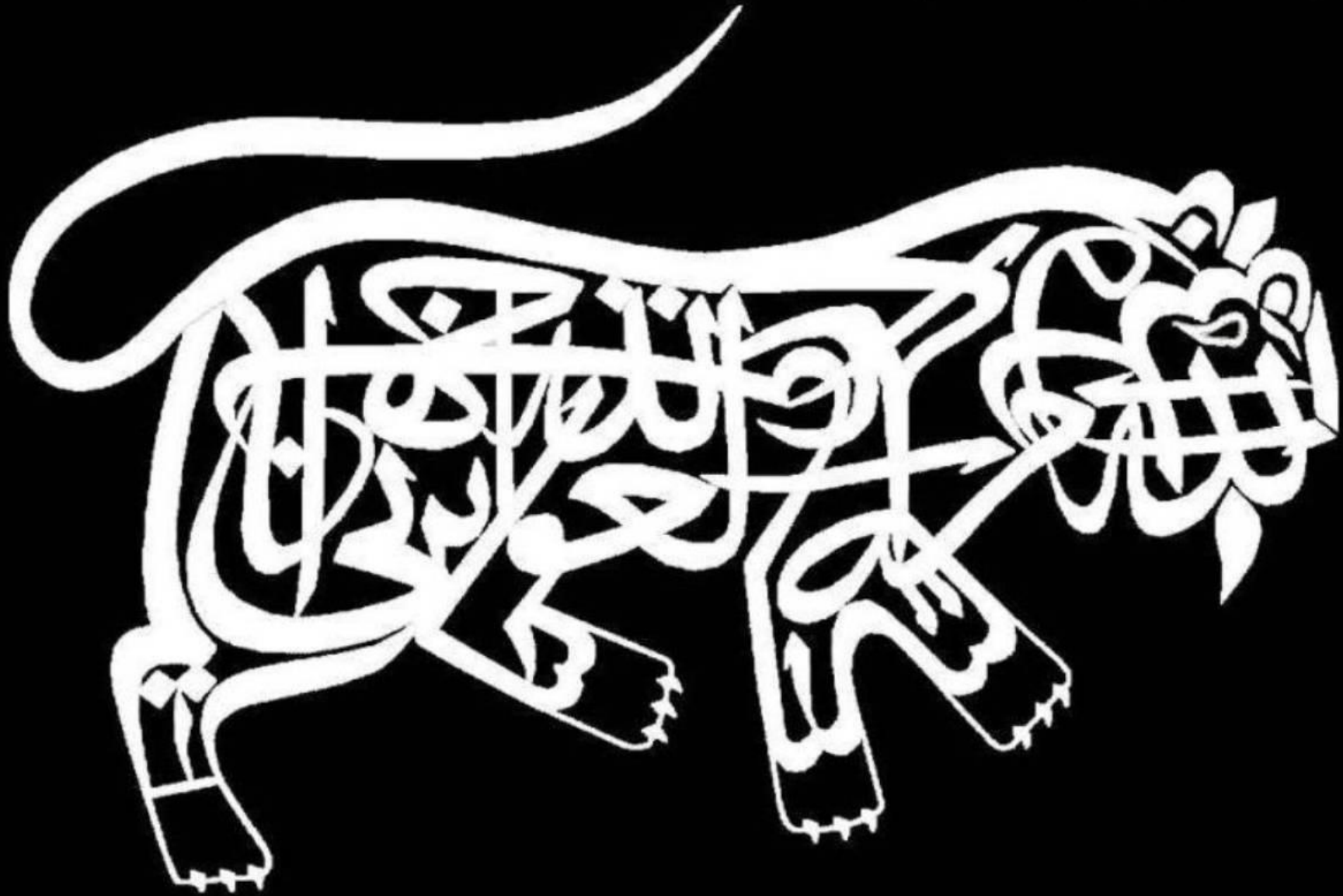
حضرت امام حسين (ع)

حضرت علي (ع)

نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام
نام محمد بن محمد طه الاسلام

نام محمد بن محمد طه الاسلام

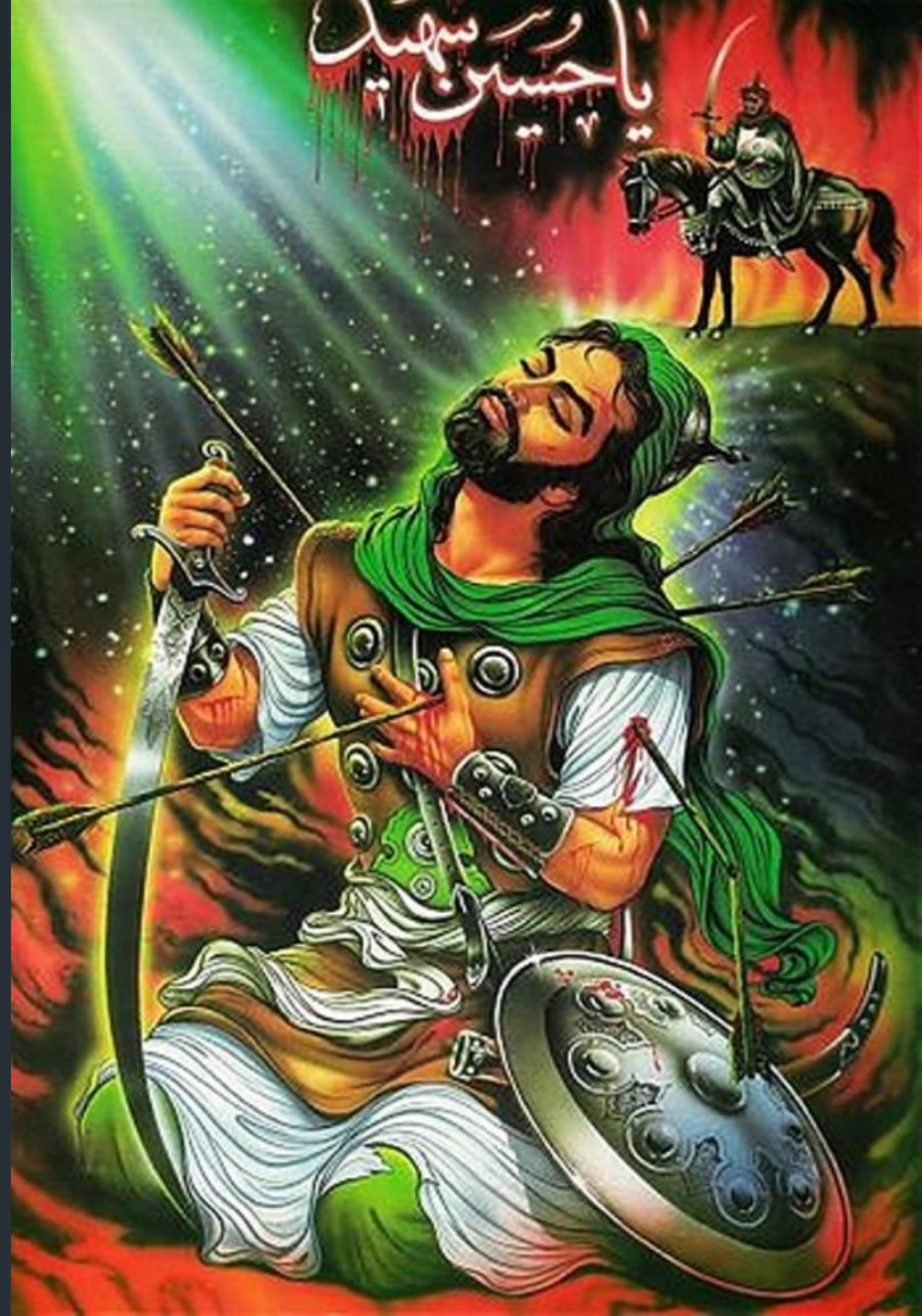
12 imāmů, současné iránské zobrazení

‘Alī asad Allāh (Lev boží), figurativní kaligrafie

„Globální“ rituály

- Husajn ibn ʿAlí
- Povstání šíitů v Kúfě (Irák), Husajn vyráží ze svými druhy aby se postavil do čela
- Karbalá' – 10. muharram 61 H. / 10. října 680 n.l. zavraždění Husajna
- Husajnova mučednická smrt („pán mučedníků“) je klíčovou událostí pro vytváření šíitského étosu
- ʿaššūrā (10. muharram)
- taʿazíja (dramatické hry)

Husajnova hrobka – Karbalā' (Irāk), exteriér

imamhussain.org

Husajnova hrobka – Karbalā' (Irāk), interiér

Místo hlavy imáma Husajna, Umájjovská mešita, Damašek

KARBELA FACIASI

Vizuální reprezentace Husajna

Abū al-Faḍḥl al-ʿAbbās b. ʿAlī,
Husajnův bratr a hrdina bitvy u
Karbalá', jeho ruka (s kterým se
snažil přinést vodu svým bližním)
se stává symbolem ší'itského
islámu

„jā Abā 'l-Faḍhl“ – Ó otče Faḍhlūv
(aḷ-ʿAbbās), rituální ochranný nápis
na kamionech v Irānu a jeho ruka
jako symbol ší'itského islāmu na
minaretu Veliké mešity v Isfahānu

Hrdinové ší'itů imāmové Husajn a ʿAlī a Abū al-Faḍl al-ʿAbbās

pardeh – tradiční narativní malba („komiks“), vizuální reprezentace ší'itských dějin a komunitního étosu

pardeh-dāri – vyprávěč při své práci

Muharramské vlajky a výzdoba

Muharramské „vybavení“ a výzdoba, Teherán

Husajnīja (speciální budova
pro muharramské rituály)
hadždží Júsufa,
Jazd

Příprava a rozdávaní jídla je součástí muḥarramu, Jazd (Irán)

Výzdoba husajníje, Jazd

„Kopie“ (sahn) část výzdoby husajnije, Jazd

Večerní posezení a rituály v husejniji, Jazd

امام شاهرودی

15

Muharramské pochody:
náchl vyzdoben na
smutečným pochodu a
odložený bez výzdoby, Jazd

Pochod s nachlem, Jazd

Večerní muharramský pochod, Jazd

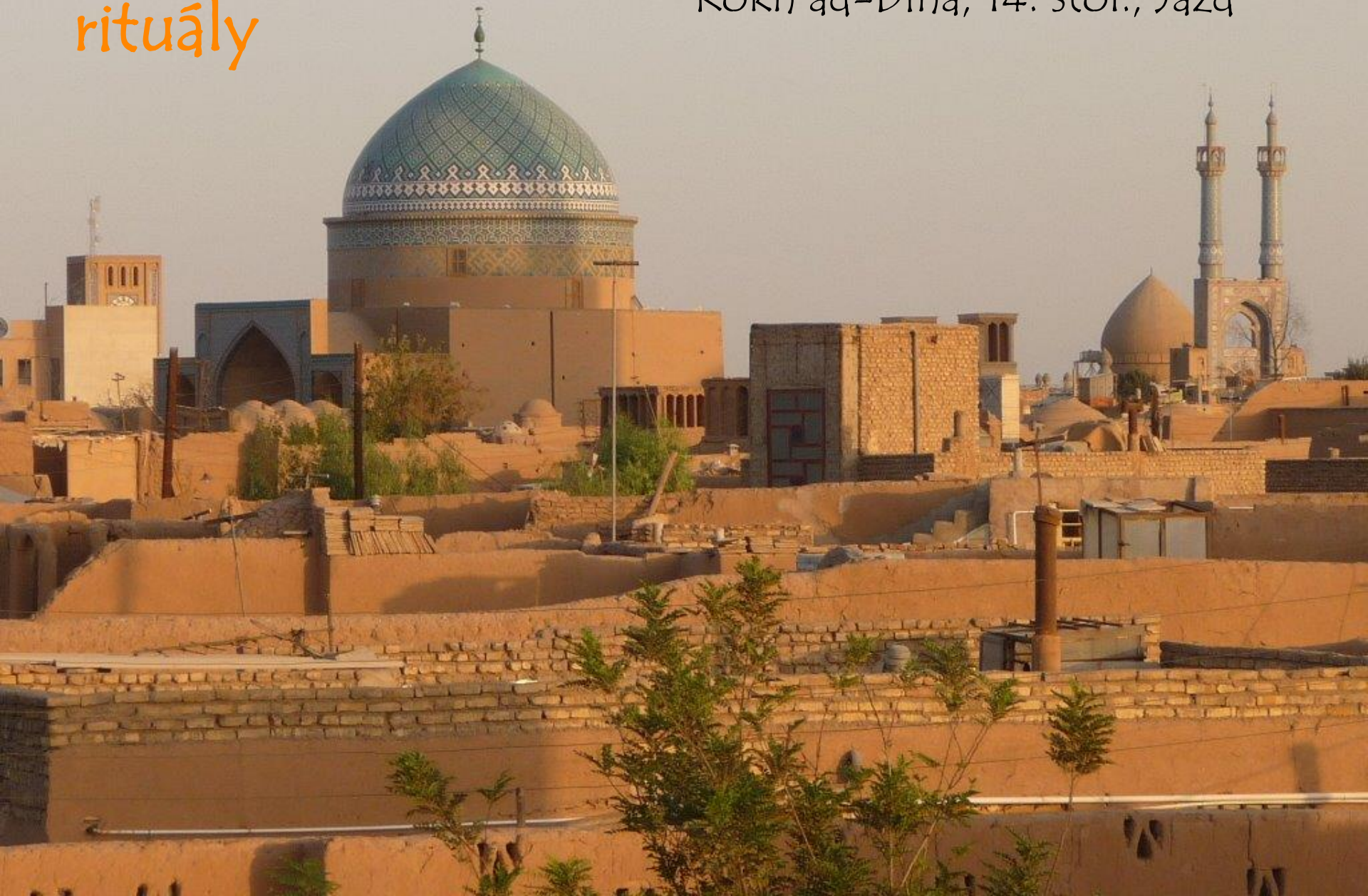
Muharramský pochod, Madīnat as-Sadr, Bagdad

السلام على من احيا النعمة
وليس الاكفار

„Lokální“
rituály

Hrobka emāmzāde sejjeda
Rokn ad-Dīna, 14. stol., Jazd

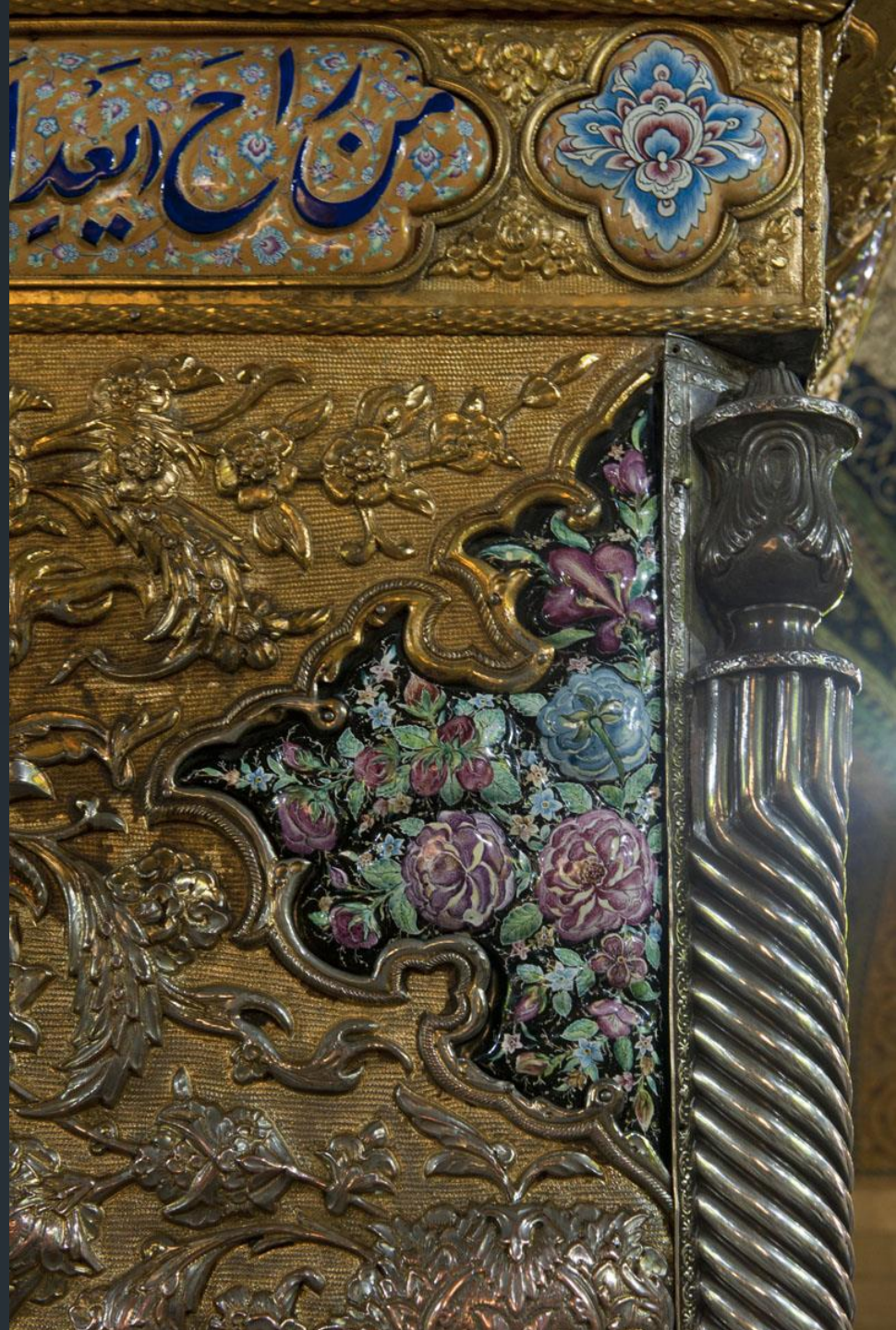

Hrobka sajjidy Ruqajja b. al-Husajna, dcera imāma Husajna, Damašek

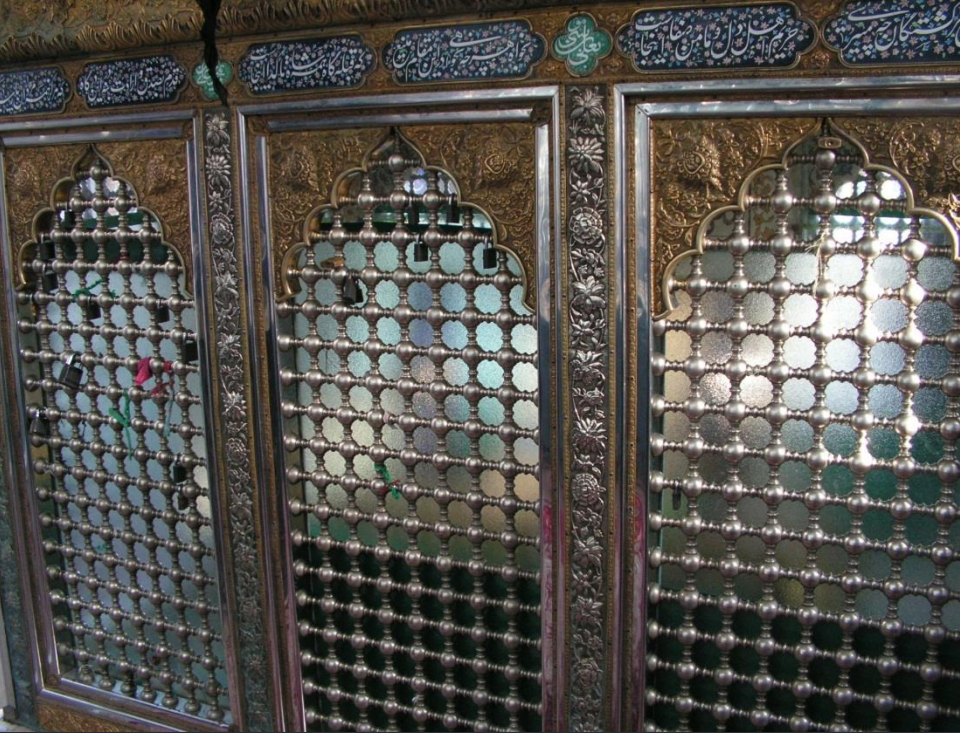
المقاومة الاسلامية في سورية

Aktivisté libanonského hnutí Amal u hrobky a logo Brigād sajjidy Ruqajja, šířtské militantní skupiny

Hrobka „u cesty“
místního anonymního
emāmzāde, Gílān (Irán)

Literatura

- AGHAIE, Kamran Scot (ed.), *The Women of Karbala: Ritual Performance and Symbolic Discourses in Modern Shi'i Islam*, Austin, University of Texas Press, 2005.
- CHELKOWSKI, Peter J. (ed.), *Eternal Performance: Taziyeh and Other Shiite Rituals*, New York, Seagull Books, 2010.
- ČECH, Libor, *Muharramské rituální performance a koncept mučednictví v Íránu*, Pardubice, Univerzita Pardubice, 2010.
- ČECH, Libor, *Írán a kultura mučednictví: od zbožnosti k protestu*, Praha, Academia, 2016.
- MALEKPOUR, Jamshid, *The Islamic Drama: Ta'ziyah*, London, Frank Cass, 2004.
- THURFJELL, David, *Living Shi'ism: Instances of Ritualisation among Islamist Men in Contemporary Iran*, Leiden – Boston, Brill, 2006.

Dokumentární film

- Tamrín-e āchhar /
Dress Rehearsal:
The Brave Hurr's
Ta'zieh

(49 min., 2005)

Nāser Taghvānī

DRESS REHEARSAL: THE BRAVE HURR'S TA'ZIEH

The Ancient Ritual Drama of Iran

"The only original dramatic art of the Islamic world."

—Director Nasser Taghvai

DVD
VIDEO

FACETS
VIDEO